

શ્રી સી.એન.પી.એફ.આર્ટ્સ એન્ડ ડી.એન.સાયન્સ કોલેજ,ડભોઈ
E.C..1(201)સંસ્કૃત (શિવમહિમ્ન: સ્તોત્રમ) prof.V.P.Juvekar July-2013

હેતુલક્ષીપ્રશ્નો

- (૧).વેદકાલીન મિથકનો સંબંધ-----શાસ્ત્ર સાથે છે(ધર્મશાસ્ત્ર.દર્શનશાસ્ત્ર,દૈવતશાસ્ત્ર)
- (૨) માઈથોલોજી એટલે----- (કથાવિધાન.,પુરાકથા,દૈવતશાસ્ત્ર)
- (૩) દૈવતશાસ્ત્રનો સમ્બન્ધ-----છે.(માનવ,પ્રકૃતિ.પ્રાણીઓ,દેવો)
- (૪) -----મનોવૈજ્ઞાનિકે મિથકનેસામાજિક ચેતના સાથે જોડ્યું છે,
(ડ્યુંગ,પર્જિટર,ફ્રોઈડ,વેબસ્ટર)
- (૫) કાવ્યમાં મિથકનો વિનિયોગ-----દ્વારા થાય છે,(પ્રતીક,બિમ્બ, પ્રતિબિમ્બ,આ ત્રણેય)
- (૬) લક્ષણ-----હોવું જોઈએ.(અવ્યાપ્ત,અતિવ્યાપ્ત,અસંભવ,આ ત્રણેય)
- (૭) પુરાણોમાં મિથકનો સંબંધ-----છે(સર્ગ,વિસર્ગ,વંશ,આ ત્રણેય)
- (૮) શિવનાં નેત્રો-----નાં છે.(સૂર્ય,ચન્દ્ર,અગ્નિ,આ ત્રણેય)
- (૯) શિવે-----નું પાન કર્યું હતું.(અમૃત,,વિષ,હાલાહલ વિષ,)
- (૧૦) પુરારિએ-----નગરોનો નાશ કર્યો હતો.(એક,બે,ત્રણ)
- (૧૧) શિવભક્ત બાણાસુરે-----ની સમ્પત્તિનો તિરસ્કાર કર્યો હતો(ઇન્દ્ર,ગુરુ,બ્રહ્મા)
- (૧૨) શિવની-----મૂર્તિઓ પૂજાય છે(બે,ચાર આઠ)
- (૧૩) -----ઋષિએ સમુદ્રપાન કર્યું હતું(વસિષ્ઠ,અગસ્ત્ય,ભારદ્વાજ)
- (૧૪) શિવનાં શ્રુતિપ્રસિદ્ધ નામો-----છે(ચાર, છ, આઠ)
- (૧૫) શેષશાયી વિષ્ણુ-----માં શયન કરેછે(ઈક્ષુ-સાગર,ક્ષીર-સાગર,લવણાસુર)
- (૧૬) શિવે-----ના યજ્ઞનો નાશ કર્યો હતો(બાણ,દશરથ,દક્ષ)
- (૧૭) વિષયોની તૃષ્ણાથી-----ભ્રમિત થતા નથી(ઇન્દ્ર,શિવ,બ્રહ્મા)
- (૧૮) શ્રદ્ધા વગર કરેલાં કર્મો-----નાં જેવાં છે.(વરદાન,અભિચાર,શુભેચ્છા)
- (૧૯) કર્મનું ફળ-----આપે છે(યમ,શિવ,વિષ્ણુ)
- (૨૦) શિવે જગતના----- માટે તાંડવ નૃત્ય કર્યું હતું(સર્જન,સંહાર,રક્ષણ)
- (૨૧) શિવનું સંહારક સ્વરૂપ-----ના નામે ઓળખાય છે(હર,મૃડ,શિવ,ભવ)
- (૨૨) પુષ્પદંત વિભુતાને-----જેવી ગણાવે છે(દક્ષિણા,વામા,ક્ષુદ્ર)
- (૨૩) પુષ્પદંત-----ની ચોરી કરતો હતો(પુષ્પો,અલંકારો,છોડ)
- (૨૪) એરિસ્ટોટલના મતે મિથ એટલે----- (પુરાકથા,પુરાકલ્પન,કથાવિધાન)

- (૨૫) શિવે-----નું મસ્તક છેદ્યું હતું(ઇન્દ્ર,બ્રહ્મા,વિષ્ણુ)
- (૨૬) પુષ્પદંત-----હતો(યક્ષરાજ,ગંધર્વરાજ,રાક્ષસરાજ)
- (૨૭) સ્તોત્ર કાવ્યના-----પ્રકારમાં આવે છે(ખંડકાવ્ય, લઘુકાવ્ય,મહાકાવ્ય)
- (૨૮) રાવણે શિવની ભક્તિ અર્થે-----થી પૂજા કરી
હતી(નેત્રકમળ,કરકમળ,મસ્તકકમળ)
- (૨૯) વિરંચિનો અર્થ-----થાય છે(વિષ્ણુ,બ્રહ્મા,મહેશ)
- (૩૦) ક્રતુ શબ્દનો અર્થ-----થાય છે(યજમાન,યજ્ઞ,કર્તા)
- (૩૧) હૃદ એટલે----- (અંતઃકરણ,હૃદય,સરોવર)
- (૩૨) કલ્માષઃ નો અર્થ-----થાય છે(અડદ,ડાઘ,કાંટો)
- (૩૩) પુરાણોમાં ઉલ્કાંતિવાદનાં દર્શન-----માં થાય
છે(સૃષ્ટિવિદ્યા,અવતારવાદ,દેવસ્વરૂપો)
- (૩૪) ઇન્દ્ર-વૃત્રાસુર જેવી કથાઓ-----ના મતે ઇતિહાસમાં નવા સ્વરૂપે જોવા મળે છે
(કીથ,યાકોબી, પિશેલ)
- (૩૫) બ્રહ્મા અને વિષ્ણુએ-----શિવલિંગનું દર્શન કર્યું.(પૃથ્વીલિંગ,જળલિંગ, તેજલિંગ)
- (૩૬) ભગવાન શિવે કામદહન શા માટે કર્યું?
- (૩૭) રાવણ શિવભક્ત હોવા છતાં શા માટે દંડપાત્ર બન્યો?
- (૩૮) કાવ્ય સાથે મિથકનો સંબંધ દર્શાવો
- (૩૯) શિવે ગંગાને શા માટે જટામાં બાંધી?
- (૪૦) મિથકમાં સામાજિક માન્યતાનું સ્થાન બતાવો,
- (૪૧) શિવનાં શ્રુતિપ્રસિદ્ધ નામો દર્શાવો.
- (૪૨) મિથ શબ્દનો વિરોધી શબ્દ કયો છે?
- (૪૩) મિથકનું સ્વરૂપ સંક્ષેપમાં સમજાવો,
- (૪૪) માઈથોલોજી એટલે શું?
- (૪૫) મિથકનો દૈવતશાસ્ર સાથે શો સમ્બન્ધ છે?
- (૪૬) શિવ નીલકંઠ શા માટે કહેવાયા?
- (૪૭) સંસ્કૃતિના વિકાસનો આધાર શેના ઉપર છે?
- (૪૮) શિવે કામને શા માટે બાળ્યો હતો?
- (૪૯) પ્રભુ કે સ્વામીની બુદ્ધિ કેવી હોય છે?
- (૫૦) શિવને મસ્તક નમાવતાં શું પ્રાપ્ત થાય છે?

શ્રી સી.એન.પી.એફ.આટર્સ એન્ડ ડી,એન. સાયન્સ કોલેજ,ડભોઈ

સેમ-૩ પેપર-૪ E.C.(૨)૨૦૨ prof.V.P.Juvekar 2013July

હેતુલક્ષી પ્રશ્નો

- (૧) મમ્મટના પિતાનું નામ-----હતું(ઉવટ,જૈયટ,કૈયટ)
- (૨) મમ્મટનો જન્મ-----માં થયો હતો.(કાશ્મીર,ઉજ્જૈન,વારાણસી)
- (૩) કાવ્યપ્રકાશ-----ઉલ્લાસોમાં વિભક્ત છે.(૮,૧૦,૧૨)
- (૪)મમ્મટનો સમય-----સદીનો માનવામાં આવે છે,(૧૦,૧૧,૧૨)
- (૫)મમ્મટ ગ્રંથારંભે-----ની સ્તુતિ કરે છે.(લક્ષ્મી,સરસ્વતી,બ્રહ્મા)
- (૬) કવિની સૃષ્ટિમાં-----રસો છે.(૩,૪,૬)
- (૭)બ્રહ્માની સૃષ્ટિમાં-----રસો છે,(૭,૬,૫)
- (૮)કાવ્યપ્રકાશના રચયિતા-----છે.(વિશ્વનાથ,મમ્મટ,દંડી)
- (૯) મમ્મટે કાવ્યનાં-----પ્રયોજનો ગણાવ્યાં છે,(૬.૭,૧૦)
- (૧૦)મમ્મટને વાગ્દેવતાવતાર-----કહે છે.(ભીમસેન.મહેશ્વર,ભામહ)
- (૧૧)કાલિદાસ વિગેરેએ -----માટે કાવ્યની રચના કરી છે.(યશસે,વ્યવહારવિદે,અર્થકૃતે)
- (૧૨) મમ્મટે કવિસૃષ્ટિ માટે-----વિશેષણોનો પ્રયોગ કર્યો છે,(૩,૪,૫)
- (૧૩)મમ્મટે કાવ્યના-----પ્રકારો દર્શાવ્યાં છે,(૩,૫,૬)
- (૧૪)મમ્મટ-----તરીકે પણ પ્રસિદ્ધ છે.(વૈયાકરણ,નૈયાયિક,મીમાંસક)
- (૧૫)મયૂર વિગેરે કવિઓએ-----પ્રયોજન માટે કાવ્યની રચના કરી હતી.(યશપાપ્તિ,અર્થપ્રાપ્તિ.અનર્થનિવારણ)
- (૧૬)મમ્મટના મતે શબ્દના-----પ્રકારો છે.(એક,ત્રણ,પાંચ),
- (૧૭)સૂર્યશતકની રચનાથી-----નું અનર્થ નિવારણ થયું.(મયૂર,બાણ,ધાવક)
- (૧૮)તાત્પર્યશક્તિને-----સ્વીકારે છે.(નૈયાયિકો,અભિહિતાન્વયવાદીઓ,અંવિતાભિધાનવાદીઓ)
- (૧૯)સંકેતવિષયક વૈયાકરણોનોવાદ-----છે(અપોહવાદ,જાત્યાદિવાદ,જાતિવાદ)
- (૨૦)મમ્મટ સંકેતવિષયક-----વાદને માન્ય રાખે છે.(વ્યક્તિ,જાતિ,જાત્યાદિ)
- (૨૧)ઉપાધિના-----પ્રકારો છે.(૨.૩.૫),
- (૨૨)શબ્દનો મુખ્ય વ્યાપાર-----કહેવાયછે.(અભિધા,લક્ષણા.વ્યંજના)
- (૨૩)લક્ષણાની-----શરતો છે.(૨,૩,૪)
- (૨૪)ઉપમાના-----ઘટકો છે.(૩,૪.૫)

- (૨૫) ભેદે શબ્દનો ઉલ્લેખ ક્યા અલંકારને ઉપમાના ક્ષેત્રમાંથી બાકાત રાખવા માટે થયો છે? (અનન્વય,ઉત્પ્રેક્ષા,રૂપક)
- (૨૬)ઉત્પ્રેક્ષા અલંકારમાં----- બાબત મહત્ત્વની છે.(સંભાવના,અભેદ,નિગરણ)
- (૨૭)શ્લેષયુક્ત વિશેષણોથી અન્યની ઉક્તિને-----કહે છે,(નિદર્શના,સમાસોક્તિ,ઉપમા)
- (૨૮) રૂપક અલંકારમાં-----બાબત મહત્ત્વની છે.(અભેદ,સંભાવનમ્,સાધર્મ્યમ્)
- (૨૯)રૂપક અલંકારના-----પ્રકારો છે.(૬,૮,૧૦)
- (૩૦)વાક્યમાં એક જ વસ્તુ ઉપમાન અને ઉપમેય હોય ત્યારે-----અલંકાર થાય છે.(અનન્વય,ઉત્પ્રેક્ષા,નિદર્શના)
- (૩૧)ઉપમેયનો નિષેધ કરી તેને સ્થાને ઉપમાનની સ્થાપના કરવામાં આવે ત્યારે----- અલંકાર બને છે.(અનન્વય,અપહ્વિતિ.શ્લેષ)
- (૩૨)જ્યાં એકજ વાક્યમાં એકથી વધુ અર્થો પ્રાપ્ત થાય ત્યારે-----અલંકાર બને છે,(સમાસોક્તિ,શ્લેષ,ઉત્પ્રેક્ષા)
- (૩૩)ઉપમાની વ્યાખ્યા આપો,
- (૩૪)ઉપમાનું ઉદાહરણ સંસ્કૃતમાં લખો.
- (૩૫)ઉત્પ્રેક્ષાની વ્યાખ્યા સમજાવો.
- (૩૬) ઉત્પ્રેક્ષાનું ઉદાહરણ લખો.
- (૩૭)અનન્વયની વ્યાખ્યા લખો,
- (૩૮)અનન્વય અલંકારનું ઉદાહરણ સમજાવો.
- (૩૯)નિદર્શના અલંકારની વ્યાખ્યા સમજાવો.
- (૪૦) નિદર્શના અલંકારનું ઉદાહરણ સમજાવો.
- (૪૧) સમાસોક્તિની વ્યાખ્યા સમજાવો.
- (૪૨)સમાસોક્તિનું ઉદાહરણ સંસ્કૃતમાં લખો.
- (૪૩) અપહ્વિતિ અલંકારની વ્યાખ્યા લખો.
- (૪૫) અપહ્વિતિ અલંકારનું ઉદાહરણ સમજાવો.
- (૪૬) શ્લેષ અને સમાસોક્તિ વચ્ચેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરો.
- (૪૭) લક્ષણાની શરતો લખો.
- (૪૮) અપોહવાદ વિષે ટૂંકમાં સમજાવો.
- (૪૯) સંકેત કોને કહેવાય?
- (૫૦) ઉપાધિ કોને કહેવાય? તેના પ્રકારો જણાવો.